

zakaj, na Koroško pregnan, kjer mende še živí *) Iz Prevoj smo šli po lepih senožetih v Koses, kjer sim rojstno hišo družiga slavniga rojaka, namreč gospoda Vesel-a, s posebno radostjo vidil. Poslednjič smo ogledali v bližnji majhni vasi, ki se ji Praprotče pravi, zalo cerkev, ki je vsa iz rezaniga kamna sozidana. Tudi pri ti je bil mende „Ruckenstain magister operis“, ker je, razun de je veliko manjši, uni v Polhograškim Dvoru močno podobna. Sozidana je bila ka-cih dvajset let pred Dvorsko, namreč v letu 1520.

Stanovniki v austrijskem cesarstvu.

Mikalo bo bravece vediti število prebivavcev našega cesarstva in jih tudi po rodu poznati. Nar novejši popis našteje 37 milionov in 593.096 prebivavcev, in sicer: v doljni Austrii 1,474.067 Nemcev, 11.803 Čehov, 4233 Horvatov in 4296 judov; v gornji Austrii s Solnograškim 856.694 samih Nemcev; na Štajarskem 650.200 Nemcev, 352.874 Slovencev; na Krajnskem in Koroškem 506.266 Slovencev, 17.699 Horvatov, 260.821 Nemcev in 2 juda; na Primorskem 185.756 Slovencev, 134.545 Horvato-Serbov, 116.860 Talianov, 48.569 Furlanov, 1555 Rumunov, 9385 Nemcev in 3530 judov; na Tiroljskem 529.419 Nemcev, 320.211 Talianov, 8642 Ladinov in 978 judov; na Českem 2,549.975 Čehov, 1,727.950 Nemcev in 70.837 judov; na Moravskem in Šleskem 1,327.120 Čehov, 751.325 Nemcev, 131.422 Poljakov, 663 Horvatov in 40.064 judov; v Galiciji in Bukovini s Krakovim 2,616.799 Rusinov, 2,001.143 Poljakov, 2339 Rusov, 2182 Čehov, 140.626 Rumunov, 133.000 Nemcov, 5446 Madjarov, 5384 Jermenov in 346.702 judov; na Dalmatinskem 374.725 Horvato-Serbov, 28.500 Talianov, 1005 Albanezov in 410 judov; v Lombardii 2,667.868 Talianov in 2965 judov; na Beneškem 1,873.602 Talianov, 341.085 Furlanov, 26.317 Slovencev, 12.036 Nemcev in 4760 judov; na Madjarskem 4,500.000 Madjarov, 1,800.000 Slovakov, 800.000 Nemcev, 475.330 Rusinov, Rumunov, judov itd. skupej 8,500.000. v Vojvodini skupej 1,450.000, naj več Slavenov (Serbov, Horvatov, Slovakov, Rusinov, Bulgarov), potem Rumunov, Nemcev itd. na Erdeljskem 250.000 Nemcev, 666.500 Rumunov, 1.290.000 Madjarov, 7000 judov, 200 Bulgarov, 60.000 Ciganov. na Horvaškem 870.000 samo Horvato-Serbov; na vojaški meji skupej 1,100.000.

Tedaj skupej:

Nemcev	7 mil. in 980.920.
Čehov in Slovakov	5,819.700
Poljakov	2,172.265
Rusinov	3,144.598
Slovencev	1,143.514
Serbo-Horvatov	2,537.642
Bulgarov	13.780
Vsih Slovanov	15 mil. in 170.162.
Talianov	5,063.575
Furlanov	393.954
Ladinov	8.642

*) Je med tem umerl.

Vsih Talianov	5 mil. in 466.171.
Rumunov	2 „ 686.492
Madjarov	5 „ 418.733
Albanezov	2.293
Jermenov	17.384
Gerkov in Cincarov	10.000
Ciganov	93.600
Judov	746.851

Vsih stanovnikov skupej 37 mil. in 593.096 med katerimi nar več Slovanov, za temi Nemcev, za temi Talianov in Madjarov, ki so tedaj čvetero poglavnih narodov Austrie.

Nove slovenske pesmi.

Ravno nam pride v roko novo delo našiga nevtrudljivo pridniga pesnika Miroslava Vilhar-ja, kterimu so nebesa dale, kar malokterimu pevcu, namreč da k besedam, ki jih v pesmi sklada, tudi zna zlagati mične napeve. Ker je g. Vilhar skupšino novih pesem namenil blagimu namenu, namreč nesrečnim Baškim sosedom v pomoč, in ker „dvakrat dá, kdor hitro dá“, brez pomude naznanimo, da so izšle te pesmi z napévi (v krasnim natisu) v dvéh zvezkih, ki se dobita v bukvarnici gosp. Kleinmajer-ja in Bamberg-a v Ljubljani, ali v Senožečah pri gosp. Vilharju, vsak zvezek po 30 kraje.

Pervi zvezek (1. šestka) zapopade sledeče pesmi: „Ipava“, „Pri luni“, „Žalost“, „Slovó od Minke“, „Oh, da bi le vedla!“ „Zdihlej“ — vse Vilharjeve.

Drugi zvezek (2. šestka) obseže: „Sercu!“ „Prezgodna smert“, „Zagorska“ (narodna slovenska, popravljená in tudi v nemški jezik prestavljena po Vilharju), „Prijazne oči“, „Napitnica“, „v stražnici“, poslovenjena po Vogel-nu. napev Proh-a.

Zraven teh dvéh zvezkov je dal tudi na svitlo okroglice (Walzer) pod imenam „Savelieder“, ki so posvečene gospé baronovki Schmidburgovi, in veljajo 45 kraje.

Ker nam je omenjeno delo ravno v roko prišlo, nismo imeli časa vsiga natanjko pregledati, zlasti pa napévv ne, kterih popevanja se serčno veselimo, ker vémo, da Miroslav sladko poje. Naznanimo danes tedaj le nar novejši dela g. Vilhar-ja, o kterih bomo pozneje več govorili. Serčne želje pa izustimo, da bi naši domorodci kmalo vse iztise pokupili, ki so posvečeni milodarnimu namenu.

Za poskušnjo iz 2. zvezka podamo bravcam staro národno pesmico, ktere besede in napév je g. Vilhar nekoliko popravil.

Zagorska.

Bom šel na planince,
Na sterme goré,
Bom slišal od dalječ
Zagorske zvoné!
Zagorski zvonovi
Premilo pojó,
Nemara preljubo
K pogrebu nesó!

Pa če jo nesejo,
Le naj jo nesó,
Sej dlé je ne bodo
Dab' ne šel za-njo!
Zvoniti bom pustil,
Kropiti pa ne,
Kropile jo bodo
Le moje solzé!

Pokopale jo bodo
Le moje roké,
Krog groba bom sadil
Cvetlice lepé!
Med mile cvetlice
Naj mene ložé, —
Sej vém, da bo počlo
Na grobu sercé!

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Veprinca 5. junia. J. V—č. Letina nam se tukaj še zadosta dobra kaže, posebno grozdje in sadje; pred Duhóvom je bila vže suša, in ljudém je

vode pomanjkovalo; na Duhovu nam je nekoliko nadajilo, pa ne zadosta, zdravi smo, hvala Bogu! Sprejmete tu spet nekatere v Liburnii nabrane besede, ki bi utegnile osobito spisaljem slovnika po volji biti *).

Od sv. Bolfenka med Bišom in Ternovci na Štajarskem 3. junia. Marsiktero reč iz spodnjih slovenskih krajev so nam Novice že naznanile, naj tudi pohvalijo možé Bolfenske županije, katerim gré v milodarih in občinskih opraviilih resnična hvala.

Kdor je pred 15 mesci po Bolfenski dolini potoval, bi ne bil mislil, kaj se bo skoro na bližnjem Homu**) vidilo. Kde so tedaj močni hrasti stali, je zdaj lepa ravnina, sv. križno drevo z razpelom, blagoslovljeno pokopališe z zelenim gaberjom opleteno, in kar je naj lepše — zala kapelica s stolpom gleda v dolino in naznanuje novo počivališče pokojnih trupel. Več let je bil govor za novo pogrobje, ker je povsod voda v grobe silila, tako da, akoravno je tukaj še le 62 let podfara, je že pokopališče trikrat prestavljeno. Po skerbi g. Oroslava Kajniha, župnika, in pridnih srenjskih mož je okrajno glavarstvo dovolilo na Homu novo pokopališče vstanoviti, ki je zdaj gotovo. Imela je sicer tudi ta naprava svoje nasprotnike, pa ktero delo jih nima? Na zadnje se vunder sami svoje svojglavnosti sramujejo. Posebno hvalo pa zasluži g. Franc Muršec, predstojnik županije. Med vsemi je on naj več potov in opravil storil za to ravno tako potrebno kot lepo napravo.

Majcen.

Iz Štajarskega. V zbirko smešnic ali „in die Rubrik der fliegenden Blätter“ pošljem „Novicam“ sledeče pismo nekega župana; primerite izvorni pečateni rokopis, ki ga priložim s tem prepisam, in vidili boste, da je od čerke do čerke vse tako; le iména sim izpustil: „Bebilig Shein. „Jem Frontz — — Von — — Er ist den — — ist „Abprent des Wonung und Maier Gebej und Getreu „Arpf und Shuain Stol Im ist Bebilig Vor Gemeind „Amth Des Pauholtz Someln mit Gotes Gnoden zu Biten „derf Sole“.

Po tem sledita podpisa.

Iz Senožeč 6. junia. Sever, ki je senó močno podražil, je potem, ko so ga Novice svarile, neprenehama pihal; ker pa severja suša nasleduje, smo dežja želeli. K sreči nam je pomočil polje, in nadjamo se, da bo prav dobra letina.

Kebri so letos veliko škodo naredili, in hvale vredno je ravnanje Postojnskega okrajnega poglavarstva, ki je ukazalo, da naj vsak gospodar nekoliko kebrov nabere in srenjskimu predstojniku izroči. Vsled tega ukaza so v Senožečah okolj 25 polovnikov, v Dolenji vasi pa še več kebrov vjeli in umorili. V ti vasi so jih z vrelo vodo poparili in za gnoj porabili, v Senožečah pa požgali, kar ni bilo koristno.

Pri vsim tem se je pa vender premalo kebrov pokončalo, zato svetjem srenjam, da bi v tej zadevi Ribničane posnemale. V Ribnici so namreč pred nekimi leti kmetu, ki bo nar več kebrov nabral, darilo obljubili. Zgodilo se je, da jih je en sam kmet 20 polovnikov nabral, ki je tudi obljubljeno darilo dobil. V celi Ribniški okolici so kmetje več ko 1000 polovnikov kebrov nabrali, kar gotovo veliko škode obvarje, ako poverh vsiga še pomislimo, da se s 1000 pokončanimi polovniki pokonča več kot 30.000 polovnikov prihodnjiga zaroda. Ker ni zadosti, da se to, kar so Ribničani storili, samo v eni ali dvéh srenjah storí, bi bilo potrebno, da bi vse srenje po Slovenskim po izgledu Ribničanov ravnale, ker bi bili stroški v kratkim obilo povernjeni.

*) Hvala lepa za-nje, jih bomo tudi v »Novicah« po malim obznanovali. Vred.

**) Hom se imenuje gorasti breg od starodavnih časov. Pis.

Pri ti priliki se spomnimo bistroumniga župana na Pivki, ki je kmetam za vsak polovnik kebrov dva goldinarja obljubil. Prinesli so mu jih mnogo in mnogo polovnikov. Ko jih prinesejo in plačilo od župana tirjajo, jim odgovori rekoč: „Rekel sim vam, dragi prijatli in sosede, da bom za vsaki polovnik kebrov 2 goldinarja dal; ker so pa med njimi tudi samice (kebrovke), za ktere nisim nič obljubil, morate samce (kebre) izbrati in odločiti, in za te bom vam obljubljeno plačilo dal“. Kmetje, ki se niso hotli težavniga izberanja lotiti, so nabrane kebre v bližnji luži utopili, in brez plačila domú šli hvaležni pametnemu županu, ki jih je z nedolžno zvijačo nadležnih kebrov rešil.

Od Bleškiga jezera. Že več let zaporedama nas obiskujejo binkoštni prazniki veseli domorodci in nas s prijetnim petjem radujejo; tako so tudi letos prišli iz Ljubljane mladi gospodje iz višjiga gimnazia, ki niso le veslaje po jezeru mile domače pesmi popevali, temuč tudi v cerkvi pri službi božji kajlepo péli; posebno ginjaivo so doneli čveteroglasni častitiga g. G. Rihar-ja, kteriga napévi so tako lepo z besedami pesmi vjemajo, da jih prehvaliti ne moremo. — Nek Teržan je kupil blizo jezera več oralov zemljiša in misli mnogo poslopij za poletni čas zidati; prav bi bilo, da bi se namen kmalo spolnil, kar bi bilo našimu kraju v gotov prid. Da bi bile tudi krasne toplice kmalo dodelane!

Novičar iz mnogih krajev.

Svitli cesar vživa na Ogerskim, kjer je pred 3 leti še huda vojska razsajala, kakor vsi časniki pišejo, prav vsele dni: vsaki dan prinese nove in večí slovesnosti, s kterimi Ogri v Peštu in Budimu cesarja častijo. Sedaj potuje cesar dalje po Ogerskim, od kodar se misli do 26. t. m. spet na Dunaj verniti. — Berž po dohodu na Dunaj mu bo nek nova politiška osnova cesarstva v poterjenje predložena. — Nek ptuj tergovec je sprožil dobro misel, ktero sedaj ministerstvo kupčijstva prevdarja, namreč: na Dunaji dva velika somnja napraviti, na ktera bi se smelo brez cola blago iz celiga sveta na prodaj pripeljati in tako Dunaju čast poglavniga nemškiga teržišča nakloniti, ktero čast in dobiček sedaj Lipnica (Leipzig) vživa. — Po več severno-izhodnih krajih Českiga so pretekli teden plohe s točo vred veliko škodo napravile. — Vremenski prerok, nemški prof. Stiefel, prerokuje vreme za pričjóci mesec takole: v tem mescu bo več srednje-gorkih in tudi hladnih dni, kakor vročih; rožnik tedaj ne bo veliko gorkeji od majnika; dežja in deževnih dni bo srednjo mero; stanovitniga deževja ta mesec ne bo, pa tudi stanovitne suše ne. Če se Stiefel-novo prerokovanje ne bo bolje obneslo, kakor vreme Medarda, ga bomo slabiga preroka zmerjali; Medarda dan je bil lep brez dežja, sedaj pa vsak dan dežuje. — Iz ptujih krajev ni ta teden nič posebnih novíc. Poželjenje Napoleona po cesarstvu je nekoliko oterpnelo, ker neki ruski car ni kaj zadovoljin s tem. — Na Angleškim so jeli nek podgane na vso moč loviti in jih osoljene v sodcih čez morje Kitajcam dobro prodajajo, kterim so kaj prijetna jed. Dober ték, Kitajci! Z vami nas ne mika obedovati.

Pogovori vredništva.

Gosp. Dav. K. Sp. v Zagrebu: Da! (Pismice se je založilo, zato oprostite zakasneni odgovor).

Milodari.

Dva dobrotnika iz Tersta 10 gold. 24 kr. pogorelcam v Polju v Vodiški fari. (Milodar smo izročili gospodu kaplanu M. P., ki je za reveže prosil).